СТАНОВИЩЕ[1]

от проф.д.ф.н. Милко Димитров Петров, СУ ”Св. Климент Охридски”, ФЖМК, пенсионер
за придобиване на образователната и научна степен „доктор” професионално направление 3.5. „/Обществени комуникации и информационни науки, *„История на българската журналистика)”*
с дисертационен труд на тема: „*Типология на пресата на френски език - българска и чуждестранна в България:1878 – 1944 (Медии и комуникации/”*, представена от Велина Велинова, докторант в катедра ”*История и теория на журналистиката*” на Факултета по журналистика и масова комуникация в СУ ”Св.Климент Охридски”
Научен ръководител: проф. д-р Здравка Константинова

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

– ***Актуалност и значимост на разработвания в дисертационния труд проблем***

Дисертацията е интересно научно изследване на пресата на френски език (българска и чуждестранна), която е предмет на научен анализ в период от почти седем десетилетия (1878-1944). Научният анализ не представя нови факти за влиянието на френския език върху културата в Османската империя. Докторантката Велина Велинова по-скоро разработва историческия факт, че в изследвания период много български студенти завършват франкофонски университети в Европа. Подробно и с нужната компетентност, тя анализира влиянието на някои френско-езични медийни издания върху българската култура и периодичен печат в първите години след Освобождението.

- ***Задълбоченост и изчерпателност на проучването на теоретичните източници***

Докторантката Велина Велинова предлага дисертация в респектиращ обем от 419 с., от които 393 с. текст и 26 страници библиография. Тя показва сериозна научна осведоменост по отношение на теоретичните източници, които се основават на периодичните издания, излизали на френски език у нас в този исторически период. Дисертационният анализ се основава на голяма библиография на български и френски език, отлично подредена по отделни видове - научни източници/образователни източници/, журналистически материали. Направен е преглед на голям масив от 103 периодични издания, които се сравняват по общи прилики и различия. Това е научен ориентир за отделните видове читатели, които могат да намерят в тези периодични издания процесите, събитията и героите, които ги интересуват.

– ***Доказване с нови средства на съществени страни на вече съществуващи теории, хипотези и др.***

Докторантката Велина Велинова подробно разглежда отношението между журналистиката и пропагандата, като същевременно показва влиянието на периодичните издания, излизали на френски език у нас, върху развитието на българската национална периодика.

– ***Създаване на нови класификации, методи, технологии, и т. н.***

Докторантката използва оригинална методика, която се основава на следната научна конструкция - на първо място, тя създава типология на френско-езичните издания по пет основни признака, в която се посочват основните прилики и отличия между отделните издания. На второ място, тя прави анализ на съдържанието чрез определени сондажи в масива от конкретни вестници и списания, излизали на френски език, който е емпирична основа за направените от нея научни изводи и обобщения.

– ***Коректност при събирането, обработката и анализа на емпирични данни***

Дисертационният труд се основава на някои научни изследвания на докторантката относно типологията на френско-езичните периодични издания у нас, разширяване на тяхното влияние и

[1] *Забележка: Текстът в курсив предлага опорни точки за оценка на изследователските резултати. Препоръчителен обем на становището – 2-3 стандартни страници*

медийна пропаганда, появата и на военната цензура. Цялото научно изследване прави теоретични обобщения и емпирични изследвания върху основата на френския език, на който излизат някои вестници и списания. Френският език внася колорит и елегантност в медийните публикации и оценки на редица личности и събития от духовния живот на страната след Освобождението.

– ***Достоверност на материала, върху който се градят приносите***

Емпиричните материали, които докторантката използва, са автентични източници, вестници и списания, списвани на френски език и излизали у нас. Тя основава своите изводи на оригинални прес издания на френски език, като задълбочено разглежда влиянието на френския език върху развитието на българската журналистика. Правилна е нейната теза, че използването на чужди езици в българската преса, фактически е опит чрез пресата на френски език да се представи българската култура на цивилизования свят, да се популяризират икономическите, културните и политическите възможности на България пред света и да се представят наболелите български въпроси пред световното обществено мнение.

– ***Получаване и доказване на нови факти***

Докторантката прави оригинален научен прочит на известни факти, свързани с влиянието на френския език в Османската империя, който се налага като основен дипломатически език. Тя подробно и задълбочено анализира сегментът от български студенти във Франция в изследвания период, които са най-многобройната група чуждестранни студенти. В дисертацията обстойно се разглежда и друг исторически факт - голяма част от българските периодични издания частично се списват и на френски език. Това осигурява използването на популярен чужд комуникационен канал, който значително ускорява българската модернизация.

– ***Получаване на факти, потвърждаващи известни вече теории, трактовки и т.н.***

Докторантката подробно разглежда различни периодични издания, излизали на френски език у нас. Което които показва, че франкофонията оказва съществено културно влияние върху създаването и развитието на българската интелигенция в периода след Освобождението, нейният просветителски стремеж да се съизмерва с водещите представители в културното пространство на Европа. Научният анализ стъпва върху типологичните елементи на емпиричния медиен масив - българска периодика, излизаща на френски език у нас; българска периодика, излизаща на френски език в чужбина; чуждестранна периодика, излизаща на френски език в България; чуждестранна периодика, излизаща на френски език в чужбина, с участието на българи, и анонимна периодика, която излиза в България и в чужбина, за която има сравнително малко данни.

– ***Библиографска осведоменост***

– ***Съобразяване с композиционните изисквания към дисертационния текст***

Велина Велинова показва сериозна библиографска осведоменост. Голяма част от нейните анализи и обобщения в отделните глави на дисертацията се основават на изворови данни и авторски преглед на редица френско-езични издания у нас. Библиографията в дисертацията е структурирана по отделни раздели, което внася прегледност и значително улеснява всеки читател.

– ***Оценка на езиково-стиловите качества на изложението и на степента на отклонение от книжовните граматични, правописни и пунктуационни норми***

Дисертацията е написана на правилен български език, който е съобразен с книжовните норми, граматичните, правописните и пунктуационните правила в българския език.

– ***Оценка на съответствието на текста на автореферата с текста на дисертационния труд***

Авторефератът цялостно и подробно представя съдържанието на дисертацията по основни глави и раздели.

II. **Приноси на дисертационното изследване**

– ***Характер на приносите: новост за науката (нови теории, хипотези, методи и др.);***

Основният принос на това дисертационно изследване е убедителното доказване на водещата хипотеза на докторантката, че с помощта на френския език , българската журналистика, в годините след Освобождението, разширява своето комуникационно поле, в голяма степен образова българските читатели, като ги приобщава към редица водещи идеи на френската култура. Това усилва българо-френския културен обмен, поредица от културни факти, събития и идеи във Франция стават достъпни

за българския читател, те разширяват и обогатяват неговия културен хоризонт.

- ***обогатяване и критически анализ на съществуващи знания; приложение на научни постижения в практиката, реализиран ефект;***

Анализите и обобщенията, направени в дисертацията, се основават на голям емпиричен масив - 103 периодични издания, които до този момент не са били предмет на цялостен научен анализ. Докторантката, чрез контент анализ на редица публикации, излезли на френски език у нас, разширява полето на журналистическата наука относно българския периодичен печат в периода след Освобождението.

- ***Оценка на приносите в дисертационния труд и на публикациите по него;***

Докторантката, въз основа на редица периодични издания, излизащи в България на френски език, анализира и осмисля някои водещи комуникационни стратегии, които внасят различен дискурс в медийното и културното поле на следосвобожденска България. Тя предлага свой изследователски прочит на дейността на редица знакови персони от българския политически, обществен и медиен живот като: Симеон Радев, Велчо Велчев, Петър Увалиев и др. Дисертационният текст, според докторантката ”*ги разкрива като публицисти франкофони, носители на българския наратив на европейската медийна сцена*”. В дисертацията някои ключови събития от съвременната българска история се разглеждат в контекста на пресата, която в този исторически период излиза в България на френски език. Тези прес издания се анализират като журналистически, но и като исторически документи, които пресъздават различни идеи, събития и персони, които са носители на духа на своето време.

Дисертацията съдържа и някои научно-приложни приноси. Като научно изследване, тя представлява основа за бъдещи изследвания и публикации, които представят многобройните комуникационни техники в печата, пряко свързани с убеждаващата комуникация, пропагандата и манипулативните техники.

- ***Оценка на възможностите за използване на получените резултати***.

Тази дисертация ще бъде от голяма полза за някои интердисциплинарни изследвания, свързващи история и теория на журналистиката, съвременната история и политологията, публичната комуникация, реториката и медийната манипулация.

III. **Бележки и препоръки**

- ***Мотивирано предложение за насоките на по-нататъшна работа на докторанта с цел подобряване на представения труд.***

Моята основна препоръка е това оригинално научно изследване да бъде публикувано (на хартия или онлайн). То ще представлява интерес за професионални историци, медийни анализатори, изследователи на дипломацията в Европа и България, експерти в областта на маркетинга и комуникационните практики у нас и в Европа в края на 19 и началото на 20 век. Подобно изследване задължително ще представлява интерес за някои групи просветени читатели, които са ревностни почитатели на френския език и култура в България

IV. **Публикации и участия в научни форуми**

Докторантката е представила 3 научни публикации, които са пряко свързани с темата на дисертацията, и са публикувани в авторитетни научни издания.

V. **Заключение**

В дисертацията са изпълнени изискванията на *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски" за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл. 5, т. 5 и дали са покрити минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3.*

Докторантката Велина Велинова в своята дисертация предлага оригинална тема за научен анализ, тя показва задълбочени познания за развитието на френско-езичните издания в България в периода след Освобождението до 1944 г. Научният анализ се основава на многобройни факти от медийната история и пропаганда в Европа в този исторически период. Докторантката използва в своето изследване модерни комуникационни практики, история на дипломацията, както и редица периодични издания на френски език, които са неделима част от историята на българската журналистика. Като имам предвид тези много сериозни научни аргументи, **напълно убедено** препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор" на Велина Велинова, докторант в катедра „История и теория на журналистиката", професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки *„(Медии и комуникации - История на българската журналистика)"*.

Дата: 27.11.2025 г. Рецензент: проф.д.ф.н. Милко Петров